Drama desatera dní

ELLERY QUEEN

N V

Ellery Queen

DRAMA DESATERA DNÍ

Drama desatera dní

ELLERY QUEEN

Copyright © Ellery Queen
Translation © by Jarmila Emmerová
Cover & layout © 2013 by Jiří Pánek
Czech edition © 2014 by nakladatelství NAŠE VOJSKO, s.r.o.
All rights reserved

ISBN 978-80-206-1414-8

Část I

Drama devíti dní

První den

Zpočátku to bylo cosi bez tvaru, jakási temnota, která se pořád pohybovala sem a tam jako tanečníci. Za tím se ozývala hudba, slabounká, veselá, matoucí, a pak z toho bylo cosi obrovského, řítilo se to na člověka a hudba se přitom ztrácela v přívalu zvuku tak nesmírného, že člověk letěl prostorem jako komár ve vzdušném proudu – pak se to přehnalo a vytrácelo a znovu se ozvala slabounká hudba a temnota se znovu začala míhat sem a tam.

Všechno se kymácelo. Zmocňovala se ho mořská nemoc.

Tamhleto nahoře je nejspíš mořská obluda nad atlantickou nocí s nějakým stínem podobným rozvlněnému mračnu a s roztřesenými skvrnami namísto hvězd. A ta hudba je asi zpěv v kajutě pro mužstvo na přídi nebo převalování černých vod. Věděl, že je to skutečné, poněvadž když zavřel oči, mračno a hvězdy zmizely, kdežto kymácení i hudba trvaly dál. Vnímal také pach ryb a něco se složitou chutí, jakoby kyselý med.

Bylo to zajímavé, protože všechno znamenalo nějaký problém, a vnímání pohledů a zvuků a pachů a chutí, nad

nimiž si mohl lámat hlavu, mu dávalo pocit nové důležitosti, jako by předtím nebyl ničím. Bylo to, jako by se právě rodil. Jako by se rodil na nějaké lodi. Ležel na lodi, ta loď se houpala a on se houpal s ní v houpající se noci a vzhlížel ke stropu oblohy.

Mohl by se tak houpat věčně v tomhle příjemném bezčasí, jen kdyby věci zůstávaly stále stejné; jenže ony nezůstávaly. Obloha se snižovala a hvězdy klesaly a to byla další záhada, protože místo aby při tom přibližování rostly, naopak se zmenšovaly. I ráz toho houpání se měnil; teď svalnatě zesílilo a člověka náhle napadlo: Třeba se nehoupá ta loď, ale já.

Otevřel oči.

Seděl na něčem tvrdém, co se pod ním poddávalo. Kolena měl přitisknutá k bradě. Ruce měl sepjaté kolem holení a houpal se dopředu a dozadu.

Někdo prohlásil: „Není to vůbec žádná loď," a to ho překvapilo, protože ten hlas mu byl povědomý, ale za nic na světě si nemohl vzpomenout, čí hlas to je.

Důkladně se rozhlédl kolem sebe. V místnosti nikdo nebyl.

V místnosti.

Byla to nějaká místnost.

Ten objev působil jako cáknutí mořské vody.

Rozpojil ruce a položil je dlaněmi dolů na něco teplého a drsného, přesto však na omak smekavého. To se mu nelíbilo a zvedl si ruce k obličeji. Tentokrát se jeho dlaně setkaly s něčím nepříjemným, jakoby s mohérovou srstí, a pomyslel si: Jsem v nějaké místnosti a potřebuju oholit, jenže co to je oholit? Potom si vzpomněl, co

to slovo znamená, a zasmál se. Jak to, že musel vzpomínat, co znamená slovo oholit?

Spustil zas ruce a dlaně ucítily tu smekavou věc a on zjistil, že je to jakási deka. Zároveň si uvědomil, že během jeho rozmýšlení temnota zmizela.

Zamračil se. Byla tu vůbec tma?

Okamžitě věděl, že ne. Okamžitě věděl, že tu nebyla ani žádná obloha. Je to strop, pomyslel si a zamračil se, a k tomu ještě zatraceně prašivý strop. A ty hvězdy byly taky falešné. Prostě sluneční paprsky na útěku, které se vplížily dovnitř trhlinami v opotřebovaných roletách na oknech. Kdesi vyřvával nějaký hlas písničku „Když se irské oči usmívají“. Taky tu šplouchala voda. A ten pach byl opravdu rybí, z ryby, která se pekla na sádle. Polkl, ucítil tu kysele sladkou chuť a uvědomil si, že ta chuť je zároveň pach a že obojí se spolu chemicky mísí ve vzduchu, který on vdechuje. Jaký div, že mu je na zvracení. Vzduch je uleželý jako sýr.

Jako sýr s navlečenými ponožkami, pomyslel si a ušklíbl se. Kde to jsem?

Seděl na nějaké posteli z ozdobně zprohýbaného železa, kdysi natřené na bílo, ale teď trpící jakýmsi ekzémem, a hleděl na střep zašlého zrcátka. Místnost byla komicky malá a měla banánově natřené stěny. A z těch banánů, pomyslel si a znovu se zazubil, se loupají slupky. To jsem se už třikrát zasmál, napadlo ho; mám tedy smysl pro humor. Ale kde to sakra jsem?

Stálo tam křeslo s oválným vyřezávaným opěradlem a s ubohým zeleným sedadlem vycpávaným žíněmi, jehož elegantní nohy drželo pohromadě X z drátů; z na-

kloněného kalendáře na zdi na něho zíral nějaký muž s dlouhými vlasy, který vypadal na umření, a dveře na něho vystrkovaly otlučený porcelánový věšák na šaty jako nějaký prst. Prst v jakémsi mystériu, ale jaké je rozluštění toho tajemství? Na věšáku nic neviselo, na křesle nic nebylo a muž na obrázku vypadal stejně důvěrně známý jako ten hlas, který prohlásil, že to není žádná loď. Jenže obojí zůstávalo mimo dosah chápání.

Člověk na posteli s vystrčenými kostnatými koleny byl špinavý vandrák s rozmláceným obličejem, který se ani neobtěžoval sundat si špinavé šaty, takový to byl uválený vandrák; seděl tam ve vlastní špíně, jako by si v ní liboval. A to je otrava.

Protože ten člověk na posteli jsem já, a jak můžu být ten člověk na posteli, když jsem toho špinavého vandráka jakživ neviděl?

Je to záhada.

Je to záhada, když člověk nejenže neví, kde je, ale ani neví, kdo vlastně je.

Znovu jsem se zasmál.

Plácnu sebou zase na tuhle matraci, nebo co to je, a budu spát, pomyslel si, to udělám! A v následujícím okamžiku už Howard věděl, že je opět na nějaké lodi pod příkrovem hvězd.

Když se Howard probral podruhé, bylo všechno jiné, už neměl pocit, že se postupně rodí, žádné fantazírování o jakési lodi a jiné nesmysly. Teď prostě otevřel oči, poznal tu páchnoucí místnost, Krista na kalendáři, rozbité zrcátko a byl skokem z té náhražky postele a zíral zuřivě na svůj obraz, náhle jasný.

Skoro všechno mu v hlavě bleskem zapadlo na své místo: kdo je, odkud přišel, dokonce i proč přijel do New Yorku. Vzpomněl si, jak chytil ve Slocumu vlak Atlantik. Vzpomněl si, jak šlapal po rampě z výhně peronu 24 do pece nádraží Grand Central. Vzpomněl si, jak telefonoval do galérie Terrazzi a ptal se, kdy se otvírá Djerensova výstava, a jak mu otrávený evropanský hlas říkal do ucha: „Výstava Mynheera Djerense včera skončila.“ A vzpomněl si, jak otevřel oči v téhle popelnici na odpadky. Ale mezi tím hlasem a touhle místností visela opona černé mlhy.

Howard se rozklepal třesavkou.

Věděl, že ho to přepadne, dřív než se to stalo. Ale nevěděl, že to bude tak zlé. Pokusil se ovládnout. Avšak napětí svalů třesavku jen zhoršilo. Vykročil ke dveřím s tím otlučeným porcelánovým věšákem.

Teď naposledy jsem určitě nespal dlouho, pomyslel si. Pořád tam cákají tou vodou.

Otevřel dveře.

Chodba svým pachem stavěla pomník všem nohám, které tudy prošly.

Děda, který tu šmejdil mopem, zvedl hlavu.

„Hej, vy tam!“ zavolal Howard. „Kde to jsem?“

Děda se opřel o násadu mopu a Howard si všiml, že má jen jedno oko. „Já byl jednou na Západě,“ prohlásil děda. „Rajzoval jsem zamlada, kamaráde. Tehda tam seděl ten indián před takovou haluznou u silnice. Na míle dokola nikde nic, jen ta stará barabizna a vzadu nějaká hora. V Kansasu to myslím bylo – “

„Spíš v Oklahomě nebo v Novém Mexiku,“ poznamenal Howard a zjistil, že podpírá zeď. Ta ryba byla bez-

pochyby už snědená, ale její kostra tu dosud lákavě a mučivě strašila. Bude se muset co nejdřív najíst; tak to dopadalo vždycky. „Ale co na tom? Musím odtud vypadnout.“

„Ten indián seděl v tom prachu vopřenej zádama vo tu barabiznu, rozumíš – “

Dědovo oko se náhle přesunulo doprostřed jeho čela a Howard poznamenal: „Polyfémos.“

„To ne,“ namítl staroch. „Nevím, jak se jmenoval. Jde vo to, že zrovna nad hlavou toho indiána, takhle přibitá na zdi, byla firma s velikejma červenejma písmenama. A co bys řek, že na ní stálo?“

„Co?“ zeptal se Howard.

„Hotel Waldorf!“ triumfálně prohlásil děda.

„Mockrát děkuju,“ řekl Howard. „To mi namouduši pomohlo, starej pamětníku. Ale kde teď sakra jsem?“

„Kde bys sakra byl?“ zavrčel děda. „Seš v noclehárně, přítelíčku, v noclehárně na Bowery, která byla dost dobrá pro Steva Brodyho a Tima Sullivana, a je až moc dobrá pro takový, jako seš ty, vandráku jedna špinavá!“

Kbelík na špínu se rozletěl. Vznesl se jako pták. Pak přistál na boku s muzikálním šplouchnutím.

Děda se zachvěl, jako by byl Howard nenakopl kbelík, ale jeho. Stál tam v šedivých mydlinkách a zdálo se, že se rozbrečí.

„Dejte mi ten mop,“ řekl mu Howard. „Vytřu to.“

„Ty vandráku špinavá!“

Howard se vrátil do místnosti.

Posadil se na postel, udělal si z dlaní misku přes ústa a nos a zuřivě vydechoval, protože zuřivě doufal…

Určitě žádný alkohol nepil.

Ruce mu klesly.

Ruce mu klesly a měl je celé zakrvácené.

Na rukou měl krev.

Začal na sobě škubat šaty. Světle hnědý gabardén byl potrhaný a pomačkaný, umaštěný a ztuhlý nějakým svinstvem. Smrděl jako prasečí kotce na Jorkingově farmě za Dvojvrším. Jako kluk obcházel do Slocumu dlouhou oklikou, jen aby se vyhnul Jorkingovým prasatům. Ale teď mu to nevadilo; bylo to dokonce příjemné, poněvadž to nebylo to, po čem pátral.

Ohledával se jako zavšivená opice.

A náhle to našel. Velký černohnědý chuchvalec. Kus toho chuchvalce měl na klopě. Druhý kus na košili. Tím chuchvalcem se košile přilepila k saku. Odtrhl ji. Odtržený okraj chuchvalce byl vláknitý.

Seskočil z postele a vrhl se ke střepu zrcátka. Jeho pravé oko vypadalo jako stará pecka z avokáda. Přes kořen nosu měl šarlatovou rýhu. Levou stranu spodního rtu měl nafouklou jako bublinu ze žvýkačky. A z levého ucha měl fialovou karikaturu. Někde se porval! Nebo snad ne? A prohrál. Nebo vyhrál?

Nebo vyhrál i prohrál zároveň? Zvedl roztřesené ruce k fungujícímu oku a zamžoural na ně. Kotníky obou měl rozbité, odřené a oteklé. Krev zatekla do plavých chloupků, takže ztuhle stály jako nalíčené řasy. Ale to je přece moje vlastní krev! Otočil ruce dlaněmi vzhůru a zaplavil ho pocit úlevy. Na dlaních žádnou krev neměl. Snad jsem přece jen nikoho nezabil, zaradoval se.

Ale radost se vzápětí rozplynula. Byla tu ta druhá krev. Na jeho šatech a na košili. Ta možná není jeho.

Je možná někoho jiného. Třeba k tomu tentokrát došlo. Možná…!

Tohle mě dorazí, kmitlo mu hlavou. Jestli na to budu dál myslet, bůhví, že mě to tam srazí.

Ta bolest v rukou.

Pomalu si prohledával kapsy. Odjel z domova s víc než dvěma sty dolarů. Jeho inventura byla jen zběžná; nedoufal, že něco najde, a nebyl proto zklamán. Peníze byly pryč. Stejně jako hodinky s miniaturní sochařskou paličkou, kterou mu otec dal ten rok, kdy jel do Francie. Stejně jako zlaté plnicí pero, které dostal od Sally loni k narozeninám. Obrali ho. Možná po tom, co se nastěhoval do tohohle opiového doupěte. To vypadalo přijatelně; nikdy by mu tady nedali pokoj bez zaplacení předem.

Howard se pokusil vyčarovat si v duchu „recepčního“, „hotelovou halu“, „Bowery“ – jak to asi všechno vypadalo včera večer.

Včera večer. Nebo předevčírem večer. Možná před dvěma týdny. Posledně to trvalo šest dní. Jednou pouze dvě hodiny. Nikdy to nevěděl předem, poněvadž ta věc byla jako pruh práchniviny v čase, neměřitelný jinak než tím, co jej obklopovalo.

Howard znovu ponuře vykročil ke dveřím.

„Kolikátého je dnes?“

Děda klečel na kolenou ve špinavé louži a vytíral ji mopem.

„Ptám se, kolikátého je dnes.“

Děda byl pořád ještě uražený. Ždímal zatvrzele mop do kbelíku.

Howard slyšel skřípat své vlastní zuby. „Kolikátého je dnes?“

Děda si odplivl. „Jdeš na to nějak zhurta, brácho, zavolám Bagleye. Ten tě zrychtuje, to budeš koukat.“ Pak asi něco zahlédl v Howardově zdravém oku, protože zakňučel: „Včera byl Den práce,“ sebral kbelík a utekl. Tedy úterý po prvním pondělku v září. Howard pospíchal zpátky do místnosti a vrhl se ke kalendáři. Byl z roku 1937.

Howard se poškrábal na hlavě a zasmál se. Ztroskotal jsem v čase. Najdou moje kosti na mořském dně.

Lodní deník!

Začal se po něm zuřivě shánět.

Lodní deník si začal psát hned po první matoucí plavbě časoprostorem. Každonoční hlášení sobě samému mu umožnilo zachytit tu část své existence, kterou si uvědomoval, a poskytlo mu pod nohama pevnou palubu, ze které se mohl ohlédnout zpátky po svých temných cestách. Ale byl to podivný lodní deník. Zaznamenával vlastně pouze události na souši.

V mezidobích, která Howard trávil na bezčasém moři, zůstávaly stránky nedotčené a prázdné.

Jeho deník tvořila sbírka tlustých černých kapesních notýsků. Pokaždé, když nějaký popsal, uložil jej doma do psacího stolu.

Ale jeden nosil stále s sebou.

Jestli mu štípli taky ten – !

Ale našel jej ve vnější náprsní kapsičce svého saka pod kapesníkem z irského plátna.

Poslední zápis mu říkal, že tahle plavba trvala devatenáct dní.

Uvědomil si, že zírá ven přes špinavé okenní sklo.
Tři patra nad ulicí.
To stačí.
Ale co když si jenom zláme nohu?
Vyrazil ze dveří na chodbu.

Ellery Queen mu řekl, že nechce zatím slyšet ani slovo, protože vyprávění pod vlivem bolesti, hladu a vyčerpání může snad zajímat básníky a kněze, ale bylo by mařením času pro milovníka faktů. Takže ryzí sobectví vyžadovalo, aby napřed Howarda svlékl, hodil ho do vany s horkou vodou, oholil mu vousy, ošetřil mu rány, poskytl mu čisté oblečení a nacpal do něho snídani, která se skládala z velké sklenice rajčatové šťávy okořeněné worcestershirem a tabaskem, z malého bifteku, sedmi topinek s máslem a tří šálků černé kávy.

„Teď teprv tě poznávám," prohlásil Ellery, nalévaje mu třetí šálek. „A teď patrně dokážeš myslet aspoň s primitivní schopností komunikace. Když jsem tě viděl posledně, Howarde, otloukal jsi mramor. Cos dělal mezitím – vypracoval ses na otloukání živého masa?"

„Ty sis prohlížel moje šaty!"

Ellery se zazubil.

„Byl jsi v té vaně hrozně dlouho."

„Trvalo mi dlouho, než jsem došel z Bowery sem."

„Jsi švorc?"

„Vždyť víš, že jsem. Prošacoval jsi mi kapsy."

„Přirozeně. Jak se daří tvému otci, Howarde?"

„Dobře." Pak se Howard zatvářil vyplašeně a vyskočil od stolu. „Ellery, můžu si od tebe zatelefonovat?"

Ellery ho pozoroval, jak jde do pracovny. Dveře za Howardem se docela nedovřely a Ellery se nenamáhal je jít zavřít. Howard si zřejmě objednal meziměstský hovor, poněvadž nějakou dobu se za dveřmi nic neozývalo.

Ellery sáhl po dýmce, aby si po snídani zakouřil, a zopakoval si v duchu, co ví o Howardovi Van Hornovi.

Nebylo toho mnoho a všechno navíc zatemňoval odstup jedné války, jednoho oceánu a jednoho desetiletí. Setkali se poprvé na terase nárožní kavárny, kde se rue de la Huchette setkává s bulvárem St. Michel. Bylo to v předválečné Paříži, v Paříži cagoulardů a přívrženců Frontpopulaire, neuvěřitelné Světové výstavy, kdy nacisti s důmyslnými fotoaparáty a s knižními průvodci zamořovali Pravý břeh a razili si po způsobu übermenschů cestu mezi bledými uprchlíky z Vídně a z Prahy, aby se podívali na Picassovu Guerniku se zdáním vášnivého turistického zájmu; v Paříži, kde zuřil spor o Španělsko, zatímco za Pyrenejemi Madrid umíral na neintervenci. V rozkládající se Paříži, kde Ellery hledal jistého muže známého pod jménem Hansel, což je jiný a dávný příběh, takže patrně nebude nikdy vyprávěn. Ale poněvadž Hansel byl nacista a o málo nacistech se předpokládalo, že by se vyskytli v rue de la Huchette, hledal ho Ellery právě tam.

A tam našel Howarda.

Howard tenkrát bydlel nějaký čas na Levém břehu a byl nešťastný. Rue de la Huchette nesdílela důvěru ostatních pařížských čtvrtí v nedobytnost Maginotovy linie; všude vládla zneklidňující politická atmosféra, a to

vyvádělo z míry mladého Američana, který přijel přes oceán, aby studoval sochařinu, a který měl hlavu plnou Rodina, Bourdella, neoklasicismu a čistoty řeckých linií. Ellery si vzpomínal, že tenkrát Howarda dost litoval, a poněvadž člověk, jenž pozoruje, jak se točí svět, je méně nápadný, když to dělá ve dvou, dovolil Howardovi, aby s ním sdílel ten stůl na terase kavárny. Po tři týdny se tenkrát hodně spolu stýkali, až jednoho dne si Hansel vyšel z Francie čtrnáctého století, což je rue St. Severin, padl Ellerymu přímo do náruče, a to byl konec styků s Howardem.

Teď Howard v pracovně říkal: „Ale, otče, vždyť já jsem docela v pořádku. Tobě bych přece nelhal, ty pečlivko.“ A pak se Howard zasmál a řekl: „Odvolej psy, jedu rovnou domů.“

Ty tři týdny tenkrát mluvíval Howard o svém otci zeširoka a očividně ho zbožňoval. Ellery tehdy nabyl dojmu, že starší Van Horn je velká postava s ocelovou hrudí, postava heroická, muž plný síly, důstojnosti, lidskosti, skvělosti, soucitu a šlechetnosti – pravý vzor otce; a to velkého Elleryho pobavilo, protože když ho Howard vzal do svého impozantního najatého ateliéru, Ellery tam viděl spoustu soch, tesaných přímo do kamene na solidní geometrické bázi, spoustu mohutně se rýsujících takových božstev mužnosti, jako je Zeus, Mojžíš či Adam. Zdálo se mu tehdy významné, že se Howard ani jednou nezmínil o své matce.

„Ne, jsem u Elleryho Queena,“ říkal právě Howard. „Pamatuješ, otče, to je ten báječný člověk, se kterým jsem se seznámil před válkou v Paříži… Ano, Queen…

Ano, právě ten.“ A pak ponuře: „Rozhodl jsem se, že ho vyhledám.“

V době té pařížské idyly Howard na Elleryho zapůsobil žalostně provinciálním dojmem. Pocházel z Nové Anglie – Ellery se nikdy nedověděl odkud přesně, ale dohadoval se, že ne příliš daleko od New Yorku. Van Hornové zřejmě žili v jednom z těch okázalých domů malého města: Howard, jeho otec a bratr jeho otce. Nikdy nepadla zmínka o nějaké ženě a Ellery předpokládal, že Howardova matka zemřela už před mnoha lety. Howardovo chlapectví bylo obehnáno vysokou zdí domácích učitelů a guvernantek; poznával svět většinou očima placených dospělých, což znamená, že nepoznal nic. Jeho jediný styk se skutečností představovalo malé město, ve kterém žil. Nebylo tedy divu, že v Paříži byl Howard nesvůj, zmatený a otrávený. Octl se příliš daleko od Hlavní ulice… a, jak Ellery podezíral, od svého papá.

Ellery si vzpomněl na svůj tehdejší dojem, že by Howard určitě zajímal nějakého psychiatra. Tělesnou konstrukcí byl svalnatec s mohutnou kostrou a lebkou, s mocnými čelistmi, drsný a pevný muž akce – nesentimentální, smělý, dobrodružný a vladařský, typický hrdina populárních románů. Přitom uprostřed kvasu Evropy v nejbouřlivějším okamžiku její historie jako by se pořád pokradmo toužebně ohlížel přes své mocné rameno po domácím krbu a po svém otci daleko za oceánem. Otec formuje syna ke svému vlastnímu obrazu, myslel si tenkrát Ellery, ale ne vždycky s očekávaným výsledkem. Ellery měl pocit, že Howard není v Evropě

proto, že by to sám chtěl, nýbrž proto, že to Diedrich Van Horn od něho očekává. Ellery věděl, že by se Howard cítil daleko šťastnější v Bostonu na škole výtvarného umění nebo ve svém městě jako jediná autorita ve výtvarných záležitostech. Mohl by působit jako poradce starostovy plánovací komise a rozhodovat, jestli je slušné povolit tomu či onomu cizímu sochaři pustit se do modelování nezahalených ženštin pro plánovaný tympanon navrhovaného Občanského rekreačního centra. Elleryho tenkrát škodolibě napadlo, že v takové situaci by byl Howard dokonalý konzultant, protože se vždycky začervenal, když spolu míjeli nevěstinec na rohu rue de la Huchette a rue Zacharie, a jednou shrnul své pocity o Evropě tím, že vážně ukázal na policejní stanici naproti tomu vykřičenému domu a vybuchl: „Já nejsem nijak prudérní, Ellery, ale Bůh ví, že tohle přesahuje všechno, to je naprostá dekadence!“ Ellery si připomenul, jak si tenkrát řekl, že Howard asi není příliš obeznámen se sociologickými fakty života ve svém vlastním domovském městě. Často si od té doby Howarda představoval, jak střízlivě vytesává podobu svého otce v tom nádherném ateliéru na Levém břehu – přerostlý a zmatený mladík. Měl Howarda tenkrát velice rád.

„Ale to je hloupost, otče. Řekni Sally, že si o mě nemusí dělat starosti. Vůbec ne.“

Jenže tohle všechno bylo před deseti roky. Jiný sochař pracoval na Howardově fyziognomii v uplynulém desetiletí, a Ellery tím nemyslel neznámého umělce, který ji tak odborně zpracoval svými pěstmi. Teď se něco tajilo v koutcích Howardových úst a v neporaněném oku se

mu občas objevil starší a ostražitější záblesk. Mladému Van Hornovi se od jejich posledního setkání něco přihodilo. Teď už by ho bordel neuvedl do rozpaků a v jeho hlase, když telefonoval se svým otcem, zazníval jakýsi tón, který tam Ellery před deseti lety neslýchal.

Elleryho náhle přepadl velice zvláštní pocit.

Ale dřív, než jej mohl prozkoumat, vyšel Howard z pracovny.

„Otec zalarmoval všechny policajty na východě Spojených států, aby po mně pátrali," zazubil se Howard. „To není moc dobré vysvědčení pro povolání tvého otce, inspektora Queena."

„Náš východ je rozsáhlý kus země, Howarde." Howard se posadil a začal si prohlížet své obvázané ruce. „Jak se to stalo?" zeptal se Ellery. „Válka?" „Válka?" Howard vzhlédl, upřímně překvapen.

„Je na tobě vidět, že tě trápí nějaká bolestná – a zdá se mi, že chronická – zkušenost. Tak válka to není?"

„V té jsem vůbec nebyl."

Ellery se usmál. „No, dal jsem ti možnost začít."

„Ach. Jistě." Howard se vztekle zamračil a nervózně zaklepal pravou nohou. „Nevím, proč bych si měl myslet, že tě budou zajímat moje problémy."

„Předpokládejme, že mě zajímají."

Ellery pozoroval Howardův vnitřní zápas.

„Jen do toho," vybídl ho. „Zbav se toho, co máš na srdci."

Howard vyhrkl: „Ellery, před třemi hodinami jsem se chystal skočit z okna."

„Jak vidím," poznamenal Ellery, „rozmyslel sis to."

Howard pomalu rudl. „Já nelžu.“

„A mě ani v nejmenším nezajímá dramatizování případů.“ Ellery si vyklepal dýmku.

Howardův rozbitý obličej se napjal a zmodral.

„Howarde,“ promluvil znovu Ellery, „já neznám nikoho, kdo by si aspoň jednou v životě nepohrával s představou, že se zabije. Ale jak vidíš, většina z nás je pořád ještě na světě.“ Howard se na něj zuřivě podíval. „Myslíš si, že jsem mizerný zpovědník. Jenže ty jsi špatně začal, Howarde. Sebevražda není tvůj problém. Nesnaž se udělat na mě dojem.“ Howardův upřený pohled zakolísal a Ellery se zasmál. „Já tě mám rád, ty opičáku. Měl jsem tě rád už před deseti lety, kdy jsem si myslel, že jsi fajn kluk, jen načisto vykolejený vladařským a moc shovívavým otcem – přestaň vystrkovat bradu, Howarde, nijak tvého otce nesnižuju. To, co jsem právě řekl, platí o většině amerických otců – rozdíly se týkají jenom stupně ovládání a mění se podle povahy jednotlivců.

Říkám, že jsem tě měl rád tenkrát, když jsi byl ještě štěně s vlhkým čenichem, a mám tě rád i teď, když už jsi zřejmě docela dorostlý hafan. Máš potíže, přišel jsi za mnou a já ti pomůžu ze všech svých sil. Jenže těžko můžu něco udělat, jestli se budeš stavět do nějaké pózy. Hrdinské postoje by se nám pletly do cesty. Tak co, zranil jsem tě do hloubi duše?“

„Vem tě čert!“

Oba se zasmáli a Ellery řekl energicky: „Počkej, jen si znova nacpu fajfku.“

Časně ráno prvního září 1939 nacistická bojová letadla zaburácela nad Varšavou. Než ten den skončil,

Francouzská republika vyhlásila všeobecnou mobilizaci a stanné právo. Než uplynul týden, byl Howard na cestě domů.

„Vítal jsem tu záminku," přiznal se Howard. „Měl jsem už plné zuby Francie, uprchlíků, Hitlera, Mussoliniho, kavárny St. Michel i sebe samého. Toužil jsem zalézt pod dečku ve své vlastní postýlce a spát dvacet let. Dokonce i sochařiny jsem měl po krk. Když jsem přijel domů, zahodil jsem dláto.

Otec mi vyšel vstříc jako obvykle. Na nic se mě neptal, nic mi nepředhazoval. Nechal mě, ať se s tím vypořádám sám."

Jenomže Howard se s tím nevypořádal. Jeho postel nebyla tím uspávajícím lůnem, na které se těšil. Hlavní ulice mu z nevysvětlitelných důvodů připadala cizejší než rue de Chat Qui Péche. Přistihl se, že hltá noviny a časopisy se zprávami a poslouchá v rádiu hlášení o agónii Evropy, a začal se vyhýbat zrcadlům. Zjistil, že zuřivě nesnáší některé izolacionistické poznámky svého strýce. U Van Hornova stolu docházelo při jídle k hádkám, které se Howardův otec snažil dost znepokojeně usmiřovat.

„S tvým strýcem?" zeptal se Ellery.

„S mým strýcem Wolfertem, otcovým bratrem. To je tedy charakter," odpověděl Howard a dál se o tom nešířil.

A tehdy se Howard vydal na svou první plavbu po temném moři.

„Došlo k tomu ten večer, co se otec oženil," řekl Howard. „Všechny nás to překvapilo – myslím ten sňatek.

Pamatuju se na jednu z typických zlomyslných poznámek strýce Wolfa o starých bláznech, kteří podruhé zdětinští. Ale otec nebyl tak starý a zamiloval se do báječného děvčete – neudělal žádnou chybu.

Zkrátka a dobře se oženil se Sally a odjeli spolu na svatební cestu a právě ten večer jsem stál před zrcadlem ve své ložnici a sundával jsem si kravatu – svlékal jsem se a chystal jsem se zalehnout – a příští věc, kterou jsem si uvědomil, bylo, že se dusím kusem borůvkového koláče plného mušinců v nějakém bufetu pro šoféry náklaďáků přes čtyři sta mil daleko."

Ellery si velice pečlivě znovu zapaloval dýmku. „Teleportace?" usmál se. „Nedělám si žádnou legraci. To byla příští věc, kterou jsem si uvědomil." „Po jak dlouhé době?" „Po pěti a půl dnech." Ellery zabafal. „Zatracená fajfka."

„Ellery, nepamatoval jsem se vůbec na nic. V jednom okamžiku jsem si sundával kravatu ve své vlastní ložnici, a v příštím okamžiku jsem seděl u pultu v nějakém bufetu víc než čtyři sta mil daleko. Jak jsem se tam dostal, co jsem dělal skoro šest dní, co jsem jedl, kde jsem spal, s kým jsem mluvil, co jsem říkal – o tom všem ani zdání. Prostě okno. Neměl jsem žádný pocit plynutí času. Právě tak dobře jsem mohl umřít, ležet v hrobě a zase vstát z mrtvých."

„To už zní líp," řekl Ellery své dýmce. „To se ví, je to nápor na nervy, Howarde, ale není to neobvyklé. Amnézie."

„Jistě," ušklíbl se Howard. „Amnézie. Ztráta paměti. Prostě slovíčko. Potkalo to někdy tebe?" „Pokračuj."

„Po třech týdnech k tomu došlo znovu.

Poprvé o tom nikdo nevěděl. Strýc Wolfert se čerta staral, kde jsem byl nebo jak dlouho jsem byl pryč, a otec byl na svatební cestě. Ale podruhé byl otec se Sally už zpátky doma. Zmizel jsem na šestadvacet hodin, než mě našli, a trvalo ještě dalších osm, než jsem se z toho probral. Museli mi vysvětlovat, co se stalo. Já přišel k sobě a myslel jsem si, že jsem právě vyšel ze sprchy. Jenže to bylo o půl druhého dne později.“ „A co doktoři?“

„Otec přirozeně zburcoval všechny doktory, které mohl sehnat. Nemohli na mně objevit žádnou vadu. Queene, měl jsem nahnáno, a to nekecám.“ „Ovšem žes měl nahnáno.“

Howard si pomalu zapálil cigaretu. „Děkuju. Ale myslím vážně nahnáno.“ Zamračil se a sfoukl zápalku. „Nedokážu ti popsat… “

„Měl jsi pocit, jako by všechny přírodní zákony ztratily platnost. Ale jenom pro tebe.“ „Právě tak. Zčista-jasna jsem se cítil absolutně osamocený. Něco jako – jako ve čtvrté dimenzi.“

Ellery se usmál. „Nechme teď té sebeanalýzy. Ty záchvaty se opakovaly dál?“ „Až do začátku války a během ní taky. Když spadly bomby na Pearl Harbor, skoro se mi ulevilo. Navlíknout si uniformu, dostat se do pohybu, dělat něco… je to divné, ale vypadalo to jako možné řešení. Jenomže… nechtěli mě vzít.“ „Ale!“

„Odmítli mě, Ellery. Armáda, válečné námořnictvo, letectvo, námořní pěchota i obchodní marina – v tomhle pořadí. Zdá se, že se jim nehodil člověk, který si předváděl privátní zatemnění mysli v naprosto nepředvídaných

dobách.“ Howard ohrnul naběhlý ret. „Byl jsem jeden z kriplíků strejčka Sama.“ „Takže jsi musel zůstat doma.“

„A sakra mě to žralo. Lidi ve městě na mě pořád koukali skrz prsty. A mládenci doma na dovolené se mi radši vyhýbali. Nejspíš si všichni mysleli, že jako synáček pana… Zkrátka jsem válku prodělal doma, na nočních šichtách v jedné velké letecké fabrice. Půl dne jsem se pak vždycky patlal s hlínou a mlátil do kamene ve svém domácím ateliéru. Moc jsem se neukazoval. Bylo zatraceně těžké scvrknout se natolik, abych ušel pozornosti.“

Ellery přeletěl pohledem mohutné tělo rozložené v lenošce a přikývl.

„No dobrá,“ řekl živě. „Teď se podívejme na pár podrobností. Pověz mi všechno, co víš o těch záchvatech amnézie.“

„Dochází k nim občas a nepravidelně. Vždycky bez ohlášení, třebaže jeden doktor říkal, že mě to, jak se zdá, popadá, když jsem nějak neobvykle rozrušený nebo rozčilený. Někdy to zatemnění trvá jenom pár hodin, jindy zase tři nebo čtyři týdny. Probírám se z toho na všech možných místech – doma, v Bostonu, v New Yorku, jednou to bylo v Providenci. Taky třeba na nějaké venkovské silničce v neznámé nicotě. Prostě kdekoli. Nikdy nemám nejmenší zdání, kde jsem v tom stavu byl, ani co jsem dělal.“

„Howarde,“ prohodil Ellery ledabyle, „přišel jsi někdy k sobě na nějakém mostě?“

„Na mostě?“

„Ano.“

Ellerymu se zdálo, že Howardův tón je právě tak záměrně ledabylý jako jeho vlastní.

„Vlastně jednou ano. Proč se ptáš?“

„Cos dělal, když sis uvědomil sám sebe? Myslím na tom mostě?“

„Co jsem jako – “ Howard zaváhal, „dělal?“

„Právě.“

„Proč… “

„Chtěl jsi skočit dolů, ne?“

Howard na něj zůstal zírat. „Jak jsi to sakra uhodl? Doktorům jsem to nikdy neřekl.“

„Silně to napovídá sebevražedné sklony. Došlo k nějakým dalším podobným epizodám? Myslím, jestli ses probral a uvědomil sis, že si chceš vzít život.“

„Ještě dvakrát,“ zdráhavě ze sebe vypravil Howard. „Jednou jsem byl v kanoi na nějakém jezeře. Podruhé jsem přišel k sobě, když jsem se chystal skočit ze židle v jednom hotelovém pokoji. Kolem krku jsem měl provaz.“

„A co ten dnešní nápad s tím skákáním z okna?“

„Ne, to bylo při vědomí.“ Howard prudce vstal. „Ellery – “

„Ne. Počkej. Posaď se.“ Howard si zase sedl. „Co říkají doktoři?“

„Organicky jsem naprosto zdravý. Nemám žádný chorobopis, nic, co by ty záchvaty vysvětlovalo – žádnou epilepsii nebo něco takového.“

„Uspali tě?“

„Jako v hypnóze? Myslím, že ano. To víš, Ellery, mají takový šikovný trik, že tě zhypnotizujou a než tě z toho

probudí, nařídí ti, aby sis nepamatoval, žes byl v hypnóze, aby ses probral s přesvědčením, žes prostě usnul.“ Howard se ponuře ušklíbl. „Mám dojem, že nejsem pro hypnózu moc vhodný pacient. Jsem si jistý, že k tomu nedošlo víckrát než jednou nebo dvakrát, a to ještě neuspokojivě. Nespolupracoval jsem při tom.“

„Nenavrhli ti nic konstruktivního?“

„Vedli spoustu učených řečí a předpokládám, že něco z nich mělo nějaký smysl, ale rozhodně nedokázali zabránit těm záchvatům. Poslední psychiatr, kterého na mě otec poštval, uvažoval, že možná trpím hyperinzulínismem.“

„Hyper – čím?“

„Hyperinzulínismem.“ „To jsem jakživ neslyšel.“

Howard pokrčil rameny. „Podle toho, jak mi to vysvětlili, jde o pravý opak stavu, který způsobuje cukrovku. Když pankreas, nebo jak se to jmenuje, nevyrábí – ten doktor užil slova ‚neprodukuje‘ – dost inzulínu, člověk dostane cukrovku. Když inzulínu produkuje moc, je z toho to ohromně učené slovo, a to může vyvolat mezi jinými věcmi i amnézii. Možná, že to je ta moje příčina, a možná taky ne. Nejsou si tím jistí.“ „Určitě s tebou přece dělali testy, jak snášíš cukr?“

„Dělali, ale bez jasného výsledku. Někdy jsem reagoval normálně, jindy zase ne. Pravda je taková, Ellery, že prostě nevědí. Prý by na to určitě přišli, kdybych s nimi jaksepatří spolupracoval, ale co ode mě čekají? Mám si vyrvat kus duše?“ Howard se zamračil na koberec. A Ellery mlčel.

„Připouštějí, že je docela dobře možné, abych měl občasné a dočasné záchvaty amnézie, a přesto byl or-

ganicky a funkčně v pořádku. To mi teda pomůže, co?“ Howard se v lenošce zavrtěl a mnul si zátylek. „Já už na ty doktorské řeči vůbec nespoléhám, Ellery. Vím jenom, že jestli se nepřestanu propadat do těch černých děr, tak se… “ Vyskočil z lenošky. Pak přešel k oknu a zahleděl se upřeně ven do Osmdesáté sedmé ulice. „Můžeš mi pomoct ty?“ ozval se, aniž otočil hlavu. „To nevím.“

Howard se prudce obrátil. Byl velice bledý. „Někdo mi musí pomoct!“ „Proč si myslíš, že to dokážu já?“ „Cože?“

„Howarde, já přece nejsem doktor.“ „Doktorů mám po krk!“ „Nakonec na tu příčinu přijdou.“

„A co si mám počít do té doby? Zcvoknout se? Říkám ti, že už k tomu nemám daleko!“ „Posaď se, Howarde, posaď.“

„Ellery, ty mi musíš pomoct. Už si zoufám. Pojeď se mnou k nám domů!“ „K vám domů?“ „Ano.“ „A proč?“

„Chci, abys mi byl nablízku, až to na mě zase přijde. Chci, abys mě pozoroval, Ellery. Abys viděl, co dělám. Kam jdu. Třeba vedu nějaký… “ „Dvojí život?“ „Ano!“

Ellery vstal a došel ke krbu, aby znovu vyklepal dýmku. „Howarde, nalej mi čistého vína,“ řekl přitom. „Cože?“

„Říkám, abys mi nalil čistého vína.“ „Jak to myslíš?“

Ellery se na něj podíval úkosem. „Něco mi zatajuješ.“ „Prosím tě, nic takového nedělám.“

„Ale ano. Nechceš spolupracovat s doktory, s jedinými lidmi, kteří ti opravdu můžou pomoct najít příčinu

tvého stavu – a tím tě vyléčit. Nejsi ‚snadný‘ případ pro stanovení diagnózy nebo léčby. Přiznáváš se, žes mi pověděl věci, se kterými ses žádnému lékaři nesvěřil. Proč právě mně, Howarde? Znali jsme se před deseti lety – tři neděle. Proč tedy mně?“

Howard neodpověděl.

„Já ti řeknu proč. Poněvadž,“ pokračoval Ellery a napřímil se, „já jsem amatérský čmuchal, Howarde, a ty si myslíš, žes při jednom z těch svých záchvatů spáchal nějaký zločin. Možná i víc než jeden zločin. Možná jeden při každém záchvatu.“

„Ne, já – “

„Proto nechceš pomáhat doktorům, Howarde. Máš strach z toho, co by mohli objevit.“

„Ne!“

„Ale ano,“ namítl Ellery.

Howard svěsil ramena. Obrátil se, strčil si obvázané ruce do kapes saka, které mu Ellery půjčil, a řekl beznadějně: „No dobrá. Asi je za tím tohle.“

„Tak vidíš! Teď máme o čem diskutovat. Máš nějaký konkrétní důvod pro své podezření?“

„Ne.“

„Já myslím, že máš.“

Howard se najednou zasmál. Vytáhl ruce z kapes a natáhl je před sebe. „Viděl jsi je, když jsem se dostal k tobě. Tak vypadaly, když jsem dnes ráno přišel k sobě v té noclehárně. Viděl jsi moje sako a mou košili.“

„Hm, o to ti jde? Howarde, ty ses někde porval.“

„Ano, ale co se při tom stalo?“ Howard zvýšil hlas. „Tahle nejistota mě ničí, Ellery. Já nic nevím. A musím se to dovědět! Proto chci, abys jel se mnou domů.“

Ellery se chvilku procházel po pokoji a cucal prázdnou dýmku.

Howard ho pozoroval celý nesvůj.

„Uvažuješ o tom?“ zeptal se konečně.

„Uvažuju o možnosti,“ odpověděl Ellery, zastavil se a opřel se o krb, „že přede mnou pořád ještě něco tajíš.“

„Co to s tebou je?“ vykřikl Howard. „Nic ti netajím!“

„Jistě, Howarde? Víš jistě, že mi říkáš všechno?“

„Proboha na nebesích, člověče,“ zařval Howard, „co na mně vlastně chceš? Abych se vysvlík z kůže?“

„Proč tak zhurta?“

„Označuješ mě za lháře!“

„A nejsi snad?“

Tentokrát Howard nekřičel. Rozběhl se k lenošce a vztekle sebou do ní hodil.

Ellery nepřestal naléhat: „Nejsi tedy lhář, Howarde?“

„Neřekl bych.“ Howardův tón byl nečekaně klidný. „Přirozeně, že každý máme svoje tajnosti. A to vím, co říkám.“ Dokonce se usmál. „Ale sakra, Ellery, pověděl jsem ti všechno, co vím o té amnézii. Můžeš to přijmout, nebo jít od toho.“

„V této chvíli,“ odpověděl Ellery, „mám chuť jít od toho.“

„Prosím tě!“

Ellery na něho vrhl rychlý pohled. Howard seděl na krajíčku lenošky, svíral postranní opěradla, už se ani neusmíval, nebyl vzteklý ani uvolněný – nic z toho, jak se choval v uplynulé půlhodině.

„Jsou určité věci, o kterých nemůžu mluvit, Ellery. Kdybys je znal, pochopil bys proč. Nikdo by to nedokázal. Týkají se – “ Howard se zarazil a pomalu vstal. „Promiň, že jsem tě obtěžoval. Tohle kvádro ti pošlu zpátky, hned jak se dostanu domů. Založil bys mě, prosím tě? Nemám ani šesták na jízdenku.“

„Howarde?“

„Co?“

Ellery k němu přistoupil a objal ho kolem ramen. „Jestli ti mám pomoct, musím se v tom vyznat. Pojedu tam.“

Howard znovu zatelefonoval domů a oznámil staršímu Van Hornovi, že Ellery k nim asi za dva dny přijede na návštěvu.

„Myslel jsem, že budeš skákat radostí,“ slyšel Ellery, jak se Howard směje do telefonu. „Ne, nevím, na jak dlouho, otče. Řekl bych, že na tak dlouho, dokud mu bude chutnat Lauřino kuchtění.“

Když vyšel z pracovny, Ellery mu řekl: „Jel bych s tebou hned, Howarde, ale asi den mi to bude trvat, než se odtud vypravím.“

„To se rozumí. Přirozeně.“ Howard byl v dobré náladě, skoro zářil. „Taky právě píšu román… “ „Vezmi si práci s sebou.“

„Budu muset. Mám podle smlouvy dodat rukopis do určitého data a jsem s tím pozadu.“ „Měl bych si asi připadat jako vyvrhel, Ellery – “

„Nauč se snášet s kuráží své vlastní emoce,“ zasmál se Ellery. „Můžeš mi opatřit slušný psací stroj?“

„Všechno, co potřebuješ, v nejlepší kvalitě. A co víc, můžeš mít pro sebe domek pro hosty. Tam budeš mít soukromí a přitom mi budeš nablízku – je to jen pár kroků od našeho domu.“

„Výborně. Mimochodem, Howarde, není nutné, abys vašim říkal, proč k vám jedu. Dal bych přednost atmosféře bez jakéhokoliv napětí.“

„Obalamunit starého pána bude dost těžké. Zrovna mi říkal do telefonu: ‚Však už je načase, aby sis najal tělesnou stráž.‘ Dělal si legraci, jenže otec je lišák. Vsadím se, že už pochopil, proč k nám přijedeš.“ „Ale stejně mu neříkej nic víc, než budeš muset.“

„Můžu mu říct, že máš dokončit román a že jsem ti nabídl příležitost, abys ho dopsal ‚daleko od hlučícího davu‘.“ Howardovo nezraněné oko posmutnělo. „Ellery, tahle věc se může táhnout hodně dlouho. Potrvá možná celé měsíce, než dojde k dalšímu záchvatu – “ „Třeba už k němu nedojde,“ řekl Ellery. „To tě ještě nenapadlo, můj vzácný příteli? Záchvaty můžou přestat právě tak náhle, jako začaly.“ Howard se zazubil, ale netvářil se přesvědčeně. „Podívej, co kdybys zůstal tady v bytě s mým tátou a se mnou, než se odtud utrhnu?“

„To znamená, že máš starost, jak se dostanu domů.“ „Ne,“ namítl Ellery. „Totiž ano.“

„Děkuju, ale radši se vrátím domů ještě dnes, Ellery. Jsou tam už celí nervózní.“ „Jak myslíš. Víš určitě, že bude všechno v pořádku?“ „Určitě. Nikdy jsem neměl dva záchvaty za sebou dřív než za tři neděle.“

Ellery dal Howardovi několik bankovek a vyprovodil ho dolů na ulici.

Podávali si ruce před otevřenými dvířky taxíku a Ellery najednou zvolal: „Howarde, kam to sakra vlastně mám jet?“

„Co tím myslíš?“

„Nemám nejmenší tušení, kde bydlíš!“

Howard se zatvářil zaraženě. „To jsem ti neřekl?“

„Nikdy!“

„Dej mi kousek papíru. Ne počkej, mám tady notes – přendal jsem si všechny svoje věci do těch šatů od tebe. Jo, tady je.“

Howard vytrhl stránku z tlustého černého notesu, něco na ni naškrábal – a odjel.

Ellery pohledem sledoval taxík, dokud nezahnul za roh.

Pak se vrátil zamyšleně nahoru a lístek papíru pořád držel v ruce.

Howard už spáchal nějaký zločin, uvažoval. Nemá strach z nějakého „možného“ zločinu ve stavu ztráty paměti. Má strach ze zločinu, na který se pamatuje, který spáchal při vědomí. Tenhle zločin a jeho okolnosti, to jsou ty „určité věci“, o kterých Howard „nemůže mluvit“ – ty „tajnosti“, o kterých s vědomou upřímností tvrdí, že nijak nesouvisejí s jeho emocionálním problémem. Ovšem právě pocit viny spojený s tímhle zločinem ho dohnal ke mně. Psychologicky vzato Howard vyhledává trest.

Jaký to je zločin?